

A photograph of Barry Atsma in a gym, lifting a black kettlebell with his right hand. He is wearing a dark blue t-shirt with the Adidas logo and the word 'WINNERS' partially visible. He has a determined expression and is looking towards the camera. In the foreground, a green weight plate with '10' and 'WINNERS' is visible, along with a blue weight plate with '20'. The background shows gym equipment and a blurred figure of another person.

**Acteur
en ondernemer
Barry Atsma**

‘Ik ben een gladiator zonder schild’

Wie Barry Atsma (50) in een hokje wil plaatsen, is bij hem aan het verkeerde adres. De in Engeland geboren Atsma stopte tijdelijk met acteren om zich te richten op het produceren en regisseren van een serie over zijn overleden broer met *Down*. En hij opende een reusachtig sport- en recreatiecomplex in Utrecht, samen met Marco van Basten en Frank Rijkaard. “Al die impulsen, terwijl je tegelijkertijd nog steeds in alles perfectie probeert na te streven, eisten hun tol.”

TEKST FRANK WAALS, FOTO'S MARCEL VAN DEN BERGH

Waar komt die afkeer van labels en stem-pels vandaan? “Dat heeft altijd al in me gezeten. Al op de toneel-school eiste ik een stage bij *Goede tijden, slechte tijden*, ook al was dat volgens de meesten daar not done. In het begin van mijn carrière zat ik bij Toneelgroep Amsterdam, tegenwoordig ITA geheten, en dat is echt een beetje het keurmerk voor acteurs. Het meest prestigieuze ensemble dat we in Nederland hebben. Ook daar keken ze er nogal van op dat ik een rol in de serie *Voetbalvrouwen* aannam. Daar begrepen ze echt niks van. Wat had ik te zoeken bij zo'n v eredelde soap?”

Wat had je daar te zoeken?

“Het ging over voetbal, ik mocht een penalty nemen... Ik vond dat lachen. Het vervulde mijn tegen-keurvoel omdat ik me nooit maar aan één kant van het spectrum wil begeven. Na de film *Komt een vrouw bij de dokter* kreeg ik zoveel aanbiedingen om datzelfde kunstje nog tien keer te herhalen. Dat wilde ik niet. Ik richtte me daarop juist bewust weer meer op toneel. Terug naar de inhoud. Weg van het zogenaamde sterrendom.”

Terwijl je de opdrachten voor het grijpen had...

“Begrijp me niet verkeerd, het succes van de film heeft me veel gebracht en nieuwe deuren geopend, maar in alle interviews die ik daarna deed, ging het

vervolgens over de vraag of ik wel of niet een gevaarlijke, sexy hunk was. Of een player. Terwijl, dat was die rol en niet wie ik ben. Tijd voor een statement en het mezelf bewust even extra moeilijk maken. Om na het toneel te kiezen voor tijd met mijn kinderen en rollen in het buitenland aan te nemen. Castings aflopen en nieuwe mensen tegenkomen die denken: wie is die gast?”

Verfrissend?

“Ontzettend. Ik liep allemaal castings af waar ik mensen tegenkwam die geen idee hadden wie ik was. Daar is bijvoorbeeld de Duitse Netflix-serie *Bad Banks* uit gerold, waarin ik de beruchte bankier Gabriel Fenger mocht spelen. Een rol waar ik mijn hart en ziel in kwijt kon. Kijkers werden totaal het verhaal ingezogen, zonder vooraf een beeld te hebben van wie ik ben. Iets wat wij hier misschien hadden met het Spaanse *La casa de papel*. Echt een geweldige serie waarin geen enkele acteur of actrice mij bekend voor kwam. Om deze vrijheid van keuze te kunnen hebben, wist ik dat ik eerst een naam voor mezelf moest opbouwen. Daar heb ik hard voor gewerkt. Net als dat ik er even zo hard voor heb geknokt om er ook weer los van te komen.”

Na de film *Klem* hing je je acteer-kunsten tijdelijk aan de wilgen.

“Ik heb veel dingen afgezegd waarvan ik voelde dat ik het eigenlijk vooral voor het geld of het prestige zou doen. Ik had geen zin om

‘Toen ik mijn vierde kind kreeg, onze ouders slechter werden en m'n broer overleed, merkte ik dat ik gevoeliger, somberder en gestrester werd. Ik moest te veel verwerken’

weer vier maanden in een hotelkamer in Spanje te zitten, terwijl ik veel liever thuis ben. Toevallig heb ik net mijn medewerking aan het vierde seizoen van een Britse dramaserie toegezegd, dat we waarschijnlijk in april gaan opnemen. Ik heb dan twee jaar lang niet voor de camera gestaan, maar volgens mij is het net als met fietsen, je verleert het niet. Misschien kom ik er tegen die tijd wel achter hoezeer ik het heb gemist. In de tussentijd stort ik mij volledig op twee andere projecten die mij na aan het hart liggen: de in 2025 te verschijnen Videoland-serie *Bennie*, geïnspireerd op mijn drie jaar geleden overleden broer Rimmert, én sport- en recreatiecomplex Hal22 in Utrecht.”

Voor dat laatste gaan onze handen alvast op elkaar. Het ziet er fantastisch uit.

“Dankjewel. Het is een plek waar alles samenkomt. Fitness, padellen, squashen, maar ook bowlen, poolen of de mogelijkheid om een zaal te huren en een hapje te eten. Een idee dat overigens niet alleen uit mijn koker komt. Ik doe het samen met Marco van Basten en Frank Rijkaard, die een stevige

financiële injectie hebben gegeven, maar ook meedenken over de grote lijnen. Soms komen ze vanuit het niets met een briljante ingeving, waar wij na drie maanden brainstormen zelf nog niet op waren gekomen. Verder is Edwin Oosterlaar ons genie qua cijfers en heldere spreadsheets, Perry Overeem de zeer ervaren ondernemer, bedreven in het managen van een groeiend

bedrijf en het plaatsen van de juiste poppetjes op de goede plek. En ik richt me vooral op de marketing, communicatie en vormgeving van het complex. Geloof me, ik ken letterlijk elk hoekje van deze hal.”

Waar haal je de luxe vandaan om dit te doen?

“Die andere vier zijn financieel

helemaal binnen, ik niet zozeer. Ik ben niet stinkend rijk, woon gewoon in een rijtjeshuis in een Vinex-wijk en rijd een oude Ford, maar heb wel voldoende buffer opgebouwd voor dit project. Samen zijn we vijf vrienden die hier simpelweg lol aan beleven. We hoeven het voor niemand te doen, behalve voor onszelf. Erkenning zoeken en heel erg bezig zijn →

‘Apache doet wat hij moet doen’

Barry Atsma werd geboren in Engeland en groeide op in Griekenland, Brazilië en Nederland vanwege de internationale baan van zijn vader bij Unilever. In 1996 studeerde hij af als acteur, na eerder een studie rechten voortijdig te hebben beëindigd. De afgelopen dertig jaar speelde hij rollen in 33 films en 27 televisie-series. Daarnaast is hij ambassadeur van het Wilhelmina Kinderziekenhuis in Utrecht en zet hij zich in voor kinderen met het syndroom van Down. Hij werd vader van vier dochters, van wie twee uit een eerdere relatie en twee met zijn huidige partner Noortje Herlaar. Ook zij acteert, in films, op televisie en in het theater. De website van Barry is kort, krachtig en cryptisch. Voor een lege achtergrond valt er enkel te lezen: ‘Apache doet wat hij moet doen.’

met wat je omgeving van je vindt, is iets waar ik vroeger last van had, maar nu gelukkig niet meer zo mee bezig ben. Ik doe alleen nog maar wat ik leuk vind. Als ik buschauffeur had willen worden, dan was ik dat gaan doen.”

Zoals Fred Teeven?

“Perfect voorbeeld. Van de Tweede

Kamer naar de openbare weg. Wat een mooi verhaal is dat. Laatst ontmoette ik een oud-CEO van een groot IT-bedrijf hier in Utrecht, die de hele toko had verkocht om zich in tweeënhalve jaar tijd te laten omscholen tot verpleger. Nog zo'n mooi voorbeeld. Het gaat er niet om wat je in het leven bereikt, maar hoe je jezelf gelukkig

houdt. En dan ook accepteren dat je in sommige gevallen daardoor net even wat minder verdient.”

Jij deed dat vlak voor je vijftigste. Was Abraham zien een dingetje voor je?

“Een beetje wel. Ik kreeg een beetje een haastgevoel en dacht: kut, nu moet ik echt dat droomproject een

keer gaan oppakken. Vervolgens ging ik te veel tegelijk doen. Wel vier projecten in één keer. Dat was ook niet goed. Nu Hal22 af is, komt mijn vader van tachtig regelmatig trots kijken. Toen ik achttien was, zag hij het totaal niet zitten dat ik acteur werd. Hij kreeg pas later in de gaten dat er misschien toch wel een boterham mee te verdienen viel. Ook over dit project was hij aanvankelijk gespannen, maar inmiddels gerustgesteld. Mijn moeder volgt hem niet. Ze heeft Parkinson en heeft helaas niet helemaal meer door wat ik allemaal doe.”

Hoe staat het met je eigen gezondheid?

“Ik ben mentaal vrij pittig voor mezelf en bezit qua bewegen een soort wilskracht om me te willen onderscheiden en daarmee mijn ego te voeden. Dat maakt het mogelijk me op allerlei vlakken te ontwikkelen. In de periode waarin ik heel druk was, mijn vierde kindje Sam kreeg, onze ouders slechter werden en m'n broer overleed, merkte ik echter dat ik wat gevoeliger in mijn vel kwam te zitten en er veranderingen plaatsvonden in mijn stoffenhuishouding. Ik voelde me somberder en gestreter omdat ik te veel in een te korte tijd moest verwerken. Dat voelde ik vanbuiten en vanbinnen.”

Lichaam en geest staan niet voor niets met elkaar in verbinding.

“Het is een samenspel. Al die impulsen, terwijl je tegelijkertijd nog steeds in alles perfectie probeert na te streven, eisten hun tol. Een haptonoom heeft me daarin begeleid door me kennis te laten maken met yoga en ademhalingsoefeningen. Ik merkte heel duidelijk wat je fysiek kunt doen om je geest tot rust te brengen. Je gedachten hebben invloed op de aanmaak van adrenaline, cortisol en de daaruit voortvloeiende gevolgen, zoals meer of minder zin hebben in eten en moeilijker

of makkelijker kunnen slapen. Je moet jezelf aan alle kanten in balans zien te houden door niets té intensief te doen. Ik geloof dat ik inmiddels het punt bereikt heb waarop ik me zowel lijfelijk als geestelijk lekker voel.”

Onder andere door buiten je gebaande paden te treden, zoals Marco en Frank ook doen.

“Dat is ook zo leuk aan die twee. Ze zijn beiden strontgeenwijs en durven nieuwe dingen te proberen

‘Marco is een geniale vuilak die precies weet wat hij zegt en ervoor gemaakt is om in elk spel beter te zijn. Ik doe dan ook niets liever dan proberen van hem te winnen’

omdat ze, ieder op hun eigen manier, hebben ervaren hoe kwetsbaar het leven is. Daarin raakten ze hun eigen grenzen, nieuwe ambities en omarmden ze hun mogelijkheden en onmogelijkheden. Nu staat deze hal er, maar op 23 oktober openen we, vlak bij Tivoli, met z'n allen Club Claar. Weer zo'n liefdesproject waar we zonder enige moeite al onze tijd en energie in stoppen. Het wordt een urban kitchen met allerlei streetfood en een grote, lange bar waaraan je cocktails kunt drinken. Daarmee borduren we voort op Bar Basta, een al bestaande zaak om de hoek, geïnspireerd op het Italiaanse leven van Marco en Frank.”

Hoe omschrijf je hen?

“Waar ik in het hoofd eeuwig 12 jaar blijf, is Frank mentaal een gezellige dertiger die zich het best laat omschrijven als een enorm toegankelijke knuffelaar. Naast natuurlijk de waanzinnige voetballer en coach die hij was. Marco is wat mij betreft leeftijdloos en altijd een beetje mysterieus gebleven. Zelfs voor vrienden. In zekere zin open, maar tegelijkertijd een ongrijpbare sfinx. Moeilijk te peilen en een eersteklas fanatieke maniak als het op sporten aankomt. Hij moet en zal de beste zijn en zijn mond staat nooit stil. Marco probeert je als tegenstander psychologisch zo op te naaien dat hij telkens weer het bloed onder je nagels vandaan haalt. Ik kan daar wel om lachen, maar bepaalde mensen binnen ons clubje worden daar bloed-agressief van.”

Speelt hij vals dan?

“Zeker niet. Hij is gewoon een geniale vuilak die precies weet wat hij zegt en er op een of andere manier voor gemaakt is om in elk spel beter te zijn in zijn coördinatie. Ik doe dan ook niets liever dan proberen van hem te winnen. Met bowlen lukt dat me vrij aardig, met padel is dat al wat lastiger. Zelfs als ik twee jaar lang volop train en hij maar twee keer per jaar een racket ter hand neemt, dan nog tikt hij je supergefocust compleet van de baan. Fascinerend om te zien. Voor andere vrienden ben ik juist weer te fanatiek. Die willen na één potje nooit meer Risk met me spelen omdat ze me een eikel vinden.”

In een van jullie vergaderzalen hangt zijn Oranjeshirt uit 1988.

“Goed beveiligd, dus niet zomaar mee te nemen. Dan ben je echt de sjaak. Hij maakte er het meest iconische doelpunt op een eindtoernooi ooit mee. De 2-0 in de EK-finale. Marco is een vriend van me, maar ik ben ook nog steeds gewoon fan. Ik vind het geweldig dat we zo'n goede klik hebben en →

dat zijn shirt hier mag hangen. De donkere kant achter die goal is, zo legt Marco zelf uit, dat hij onder normale omstandigheden dat doelpunt nooit zo had kunnen maken. Hij kampte toen al met klachten, waardoor zijn enkel extreem dik was. Dat gaf hem een bepaalde stijfheid, waardoor hij die bal zo kon raken vanuit die bizarre hoek. Was die enkel nog soepel en los geweest, dan hadden we dit iconische moment nooit meegemaakt.”

Wat zijn jouw sterke punten?

“Kracht was vroeger mijn belangrijkste punt, maar daar ben ik van afgestapt omdat het niet goed is

gezicht te worden en ben ook een keer of drie heel erg afgevallen voor een rol. Ik weet niet of ik dat nu nog zou willen. Het zou een te grote aanslag zijn op mijn geestelijke balans, die me net even iets meer waard is. Voor *Knielen op een bed violen* ben ik 12 kilo afgevallen. Dat kwam neer op 1300 calorieën per dag. Een beetje vis, wat rijst, een paar nootjes, appeltje, peertje, plus hier en daar wat Hüttenkäse. Ontzettend tof voor de film, maar na mijn laatste scène ben ik als een gek naar Burger King gereden voor een vette hamburger. Zo fanatiek als toen ben ik niet meer. Ik hoef geen sixpack meer te hebben. Ben

‘Toen mijn broer met corona in het ziekenhuis lag, heb ik me met hem laten opsluiten. Samen bivakkeerden we in die kamer. Ik heb me die week zo verbonden gevoeld met hem’

voor mijn pezen. Voor *Circus Waltz*, een serie waarin ik als luchtacrobaat voortdurend hoog in een tent moest hangen, ben ik na intensieve trainingen 8 kilo in spiermassa aangekomen. Ik was echt supersterk en had onderarmen, niet normaal zo groot. De aanslag op mijn pezen was echter dermate groot dat ik daarin een stapje terug heb moeten doen. De laatste jaren zijn mijn *core-stability* en flexibiliteit erg vooruit gegaan. Ik ben van nature heel stijf, maar wist daarin winst te boeken.”

Zou je, zoals Brendan Fraser in *The Whale*, bereid zijn fysiek een verandering te ondergaan voor een rol?

“Ik heb weleens iets meer moeten eten om wat vadsiger in m'n

tevreden met een klein vetrandje. Zolang ik geestelijk maar lekker in mijn vel zit en zonder spijt een croissantje kan eten.”

Heb je andere rituelletjes?

“Ik moet bewegen, maar met mate. Als ik in het theater sta, dan heb ik de neiging om eerst mijn sokken aan te trekken en daarna pas m'n jasje. In die volgorde. Of bepaalde teksten opzeggen. Dat soort dingen. Noem het bijgeloof, noem het onzekerheid, het past allemaal bij dit rare beroep. Want dat is het. Open en kwetsbaar, live voor een publiek. Ik ben een soort gladiator, maar dan zonder schild.”

Eind 2020 overleed je broer Rimmert, een 53-jarige man met het downsyndroom.

“We zijn als gezin opgelucht dat hij redelijk liefdevol is kunnen gaan, na een leven waarin fysieke en mentale worstelingen hem pittig zwaar vielen. Hij was echt aan het aftakelen, wat het in die zin duidelijk maakte dat het goed was dat het leven hier voor hem ophield. Voor veel downers begint het na de vijftig problematisch te worden, omdat ze toch niet helemaal gezond zijn. Hartproblemen en dementie komen vaker bij hen voor en de coronaperiode hielp ook niet echt mee. Die was echt verschrikkelijk voor Rimmert.”

Heb je hem daarin kunnen ondersteunen?

“Ik heb veel ziekenhuizen met hem vanbinnen gezien en tijdens de lockdown, toen hij er met een longontsteking in kwam te liggen, heb ik me acht dagen lang met hem laten opsluiten. We mochten er niet meer in of uit en samen bivakkeerden we in die kamer. Ik verzorgde mijn broer, gaf hem eten... Daarmee kreeg ik mijn portie kwetsbaarheid wel voor m'n kiezen. Ik heb me die week echter zo verbonden gevoeld met hem.”

Over hem gaat ook je nieuwe Videoland-serie *Bennie*?

“Niet van A tot Z, maar het is wel op hem gebaseerd. Hartverwarmend, met een lach en een traan, zullen mensen die hem kenden zeker punten herkennen. Zoals de vele tietengrappen die hij altijd maakte. Dat was echt zijn ding. Of zijn vermogen mensen op te zwepen. Als een feestje nog wat moest opstarten, dan had je aan Rimmert en wat muziek van André Hazes, Lee Towers, Frans Bauer of Rob de Nijs genoeg om binnen tien minuten de hele dansvloer vol te hebben. Rimmert had inspiratie, verbeelding en een bruisend vermogen om alles bij elkaar te fantaseren en uit te beelden. De hele dag was hij bezig met toverdrankjes om mensen te betoveren of ten huwelijk te vragen. Hij leefde een fantastisch leven waarin hij veel mensen heeft geraakt.”

Wat is je doel?

“Onderwerpen aansnijden die je normaal nooit langs ziet komen en daarmee, hopelijk, taboedoorbrekend werken. Zoals sterilisatie in tehuizen, seksualiteit onder mensen met het syndroom van Down en volwassenen mogen worden ondanks het hebben van een beperking. Of wat te denken van ouders die tijdens de zwangerschap te horen krijgen een downkindje te krijgen. Dat is een rouwproces, omdat alles wat je verwachtte anders zal verlopen en je continu de vergelijking trekt met ouders die wel een gezond kindje krijgen.”

Heeft je broer geweten dat je hiermee bezig was?

“Vlak voor hij stierf, heb ik het hem verteld. Hij vond het geweldig. Wat hij wel nog heeft meemaakt is de theatervoorstelling *Denne*, die ik in 2006 over hem maakte. Tijdens de première zat hij op de eerste rij hard mee te lachen, maar nadat na de laatste scène het licht uit- en vervolgens weer aanging, stond hij plotseling naast me op het toneel. De show ging over hem, dus hij had dat slotapplaus ook wel verdiend, vond ie.”

Zie je hem ooit nog terug?

“Nee, dat geloof ik niet. Ik heb geen beeld dat hij aan de hemelpoort staat te wachten, of zo. Wel voel ik nog heel sterk zijn energie in mij. Spiritueel, alsof hij ergens nog naast me staat. Dat al die jaren samen, al die knuffels, al die liefde, de angsten die hij deelde en de zorgen die we over hem hadden, op een of andere manier nog ergens aanwezig zijn. Ik kan me voorstellen dat, als ik doodga, onze energieën weer samensmelten. Tot die tijd draag ik zijn kettinkje en zit hij in m'n hart en hoofd. Zoals in de manier waarop ik met mensen omga. Met open vizier en niet bang om persoonlijk te worden. Dat is allemaal Rimmert. Zonder hem was ik niet zo geworden.”